

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЧНИЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного факультету

І.С. Бондаренко

«22» серпня 2025

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА. МОРФОЛОГІЯ
(Морфеміка. Словотвір. Іменні частини мови)**

підготовки бакалавра
денної форми здобуття освіти

освітньо-професійна програма Середня освіта «Історія»

предметної спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія)

освітньо-професійна програма: Середня освіта (Історія)

спеціальності 014 Середня освіта

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

ВИКЛАДАЧ ІЛЬЧЕНКО І.І., кандидат філологічних наук, доцент

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри української мови

Протокол № 1 від «22» серпня 2025 р.
Завідувач кафедри української мови

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

Р. О. Христіанінова

Р. О. Христіанінова

2025 рік

E-mail: irynailchenko2017@gmail.com

Сезн ЗНУ повідомлення: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=10646#section-2>

Телефон: 0672707926, 0662084288,

Інші засоби зв'язку: *Telegram*

Кафедра української мови (2 навчальний корпус, ауд. 237)

1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Сучасна українська мова (Морфонологія. Словотвір. Морфологія (іменні частини мови))» є ознайомлення з базовими поняттями та завданнями морфеміки і словотвору та морфології. Здобувачі мають бути ознайомлені з розумінням морфемної будови і морфемної структури слова, фонетичних змін у морфемах, які виникають у процесі словотворення та словозміни, способів і засобів творення нових слів у сучасній українській мові. Уміти виокремлювати й розрізняти різні види морфем, розуміти реалізацію морфем через морфи, вирізняти аломорфи та варіантні морфи; визначати засоби та способи творення слів, а також надання студентам знань про граматичну природу слів, їх граматичні категорії і систему формотворення та словозміни.

«Сучасна українська мова. Морфеміка. Словотвір. Іменні частини мови» ППС 9 дисципліна циклу професійної підготовки спеціальності. Пререквізити дисципліна ППС 9 «Сучасна українська мова. Фонетика». Отримані знання, уміння і навички необхідні для вивчення дисциплін ППС 9 «Сучасна українська мова. Морфологія (дієслово, прислівник, службові слова)», «Сучасна українська мова. Синтаксис».

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
1	2	3
Статус дисципліни	Вибіркова	
Семестр	4 -й	-й
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість годин	150	
Лекційні заняття	16 год.	год.
Практичні заняття	44 год.	год.
Самостійна робота	90 год.	год.
Консультації	Zoom Ідентифікатор конференції: 950 363 5819 Код доступу: 12JgFp	
Вид підсумкового семестрового контролю:	екзамен	

Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=10646#section-2
---	---

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
1	2	3
ЗК 3 Здатність нетерпимо ставитися до корупції, дотримуватися вимог академічної доброчесності у взаємодії учасників освітнього процесу. ЗК 7 Здатність плекати у здобувачів освіти любов до рідного краю, відповідальне ставлення до довкілля. ЗК 8 Здатність до формування у здобувачів освіти загальнолюдських цінностей – людської гідності, чесності, справедливості, доброти, милосердя, співпереживання, взаємоповаги і взаємодопомоги, поваги до прав і свобод людини, конструктивної взаємодії між собою та з дорослими. ЗК 9 Здатність до формування у здобувачів освіти української національної ідентичності та активної громадянської позиції, поваги до історико-культурних надбань українського народу, його традицій, державної мови, готовності до захисту	Пояснювально-ілюстративний (навчальна лекція, бесіда, презентації) Метод проблемного викладення матеріалу (проблемна лекція, навчальна дискусія) Частково-пошуковий (робота з книгою, робота з фактичним матеріалом) Дослідницький (робота з фактичним матеріалом) Інтерактивні методи (мозковий штурм) Практичні методи (вправи)	Підсумкові контрольні заходи: залікова контрольна робота. Поточні контрольні заходи: виконання завдань в СЕЗН Moodle, індивідуальні практичні завдання, робота на практичних заняттях.

незалежності і територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, прав і свобод українського народу. ЗК 10 Здатність до формування у здобувачів освіти ефективної комунікації державною та іноземною мовою в професійній діяльності та для розв'язання комунікативних завдань у життєвих ситуаціях. СК 1 Здатність формувати й розвивати мовно-комунікативні вміння й навички здобувачів освіти (мовно-комунікативна компетентність). СК 4 Здатність здійснювати інтегроване навчання здобувачів освіти. СК 10 Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття, емоції, потреби та емоційні стани інших учасників освітнього процесу, керувати власними емоційними станами (емоційно-етична компетентність). СК 20 Здатність поглиблювати й оновлювати свої знання, уміння та навички відповідно до нових надбань мовознавчої, літературознавчої, педагогічної науки (здатність до навчання впродовж життя). СК 21 Здатність використовувати в професійній діяльності знання про структуру української мови та сучасні теоретичні основи мовознавчої науки.		
---	--	--

СК 22 Здатність використовувати в професійній діяльності знання про діалектні, соціальні різновиди української мови. СК 23 Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову в усній та писемній формі в усіх її жанрово-стильових різновидах. ПРН 1 Володіти культурою українського усного і писемного мовлення в усіх жанрово-стильових різновидах. ПРН 2 Застосовувати прийоми й методи збагачення мовлення здобувачів освіти для висловлювання ними думок, почуттів і ставлень у міжособистісній взаємодії, сприяння мовленнєвій творчості здобувачів освіти. ПРН 5 Створювати умови для формування і розвитку у здобувачів освіти ключової компетентності вільного володіння державною мовою, уміння читати усвідомлено та аргументовано висловлювати власну думку українською мовою усно і письмово. ПРН 6 Застосовувати в процесі навчання української мови і літератури міжпредметні зв'язки та формувати в здобувачів освіти розуміння природних зв'язків різних процесів, уміння синтезувати знання з різних навчальних предметів; розвивати в здобувачів		
--	--	--

освіти системне мислення.

ПРН 9 Добирати доцільні форми, методи, прийоми й засоби для здійснення здобувачами елементів дослідницької діяльності в процесі навчання української мови і літератури та способи представлення ними досягнутих результатів.

ПРН 10 Володіти навичками знаходження, обробки та аналізу інформації з різних джерел, використовувати відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси педагогічного спрямування для професійного розвитку та обміну педагогічним досвідом.

ПРН 13 Критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел задля уникання негативного впливу інформації на свідомість і розвиток здобувачів освіти.

ПРН 24 Застосовувати різні види й форми організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти у процесі навчання української мови і літератури, організовувати навчальні заняття різних типів, раціонально використовувати дидактичні матеріали та обладнання.

ПРН 26 Навчатися протягом життя, самостійно визначати потреби особистого професійного розвитку, планувати такий розвиток, аналізувати

новітні досягнення мовознавчої та літературознавчої науки, освітні інновації, умови їхнього впровадження, інтегрувати освітні інновації у власну педагогічну практику та надавати підтримку колегам у вдосконаленні їхньої професійної діяльності.		
--	--	--

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Морфеміка як підрозділ граматики

Тема 1 Слово як одиниця граматики. Граматика як розділ мовознавчої науки і як граматична будова мови. Граматичні значення, їхні різновиди за природою та особливостями вираження. Поняття граматичної категорії. Формальні засоби та способи вираження граматичних значень.

Тема 2 . Морфеміка як підрозділ граматики. Предмет і завдання вивчення морфеміки. Синхронічний і діакронічний підходи до вивчення морфемної структури слова. Зв'язок морфеміки з іншими розділами мовознавства. Морфема як мінімальна значуща одиниця мови. Матеріально виражені і нульові морфеми. Поняття про морфемну будову слова і морфемну структуру слова. Аломорфи і варіанти морфем.

Змістовий модуль 2. Словотвір як учення про творення слів

Тема 3. Словотворення як основне джерело поповнення лексичного складу української мови та словотвір як учення про творення слів. Одиниці словотвору. Словотвірне (дериваційне) значення як вираження мотиваційних відношень та узагальнене, спільне для певного лексико-семантичного розряду слів значення. Словотвірний тип – основна одиниця класифікації похідних слів. Продуктивний і непродуктивний, регулярний і нерегулярний словотвірний тип. Словотвірні типи за семантичними особливостями. Словотвірна категорія Словотвірна пара як основа словотворення, словотвірна парадигма, словотвірний ланцюжок як лінійний ряд спільнокореневих слів, словотвірне гніздо як сукупність слів одного кореня. Словотвірна мотивація. Безпосередня та опосередкована мотивація. Бінарна й одинарна мотивація. Пряма, переносна й периферійна мотивація

Змістовий модуль 3.

Змістовий модуль 4. Способи словотворення

Тема 4. Морфологічний спосіб словотворення, його різновиди. Афіксація (префіксація, суфіксація, нульова суфіксація, суфіксально-префіксальний спосіб, флективний спосіб, постфіксація, постфіксально-префіксальний спосіб, суфіксально-постфіксальний, осново- і словоскладання, аббревіація). Конверсія. Неморфологічні способи словотворення. Особливості морфолого-синтаксичного способу словотворення, його основні різновиди. Поняття конверсії. Причини переходу слів до іншого класу. Лексико-синтаксичний спосіб словотворення. Лексико-семантичний спосіб словотворення. Морфолого-синтаксичний спосіб словотворення; його основні різновиди: субстантивація, ад'єктивація, прономіналізація, адвербіалізація

Змістовий модуль 5. Морфологія. Іменник

Тема 5. Предмет морфології. Іменник як частина мови. Загальне значення. Граматичні категорії іменника. Синтаксична роль іменника. Власні та загальні назви. Граматичний рід іменників. Число іменників. Відмінки іменників. Відміни іменників. Особливості відмінювання.

Змістовий модуль 6. Займенник

Тема 6. Займенник як частина мови. Значеннєві розряди займенників. Співвіднесеність займенників з іншими частинами мови. Синтаксична роль займенника. Правопис займенників.

Змістовий модуль 7. Прикметник

Тема 7. Прикметник як частина мови. Синтаксичні ознаки прикметників. Розряди прикметників за значенням. Повні та короткі прикметники. Тверді та м'які прикметники.

Морфологічні ознаки прикметників: рід, число, відмінювання. Ступені порівняння.

Змістовий модуль 8. Числівник

Тема 8. Числівник як частина мови. Розряди числівників за значенням. Кількісні числівники. Порядкові числівники. Прості, складні та складені числівники. Морфологічні ознаки числівників. Відмінювання числівників.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Лекція 1	Тема. Граматика як розділ мовознавчої науки і як граматична будова мови.	2		<i>1 раз на два тижня</i>
Практичне заняття 1-2	Тема. Слово як одиниця граматики. Питання: 1. Граматичні значення, їхні різновиди за природою та особливостями вираження. 2.Поняття граматичної категорії.	4		<i>2 рази на тиждень</i>
Самостійна робота	Тема. Формальні засоби та способи вираження граматичних значень.	10		
Лекція 2	Тема Морфеміка як підрозділ граматики..	2		<i>1 раз на два тижня</i>
Практичне заняття 3-5	Тема. Морфеміка. Питання: 1.Предмет і завдання вивчення морфеміки. 2.Синхронічний і діяхронічний підходи до вивчення морфемної структури слова. 3.Зв'язок морфеміки з іншими розділами мовознавства. 4.Морфема як мінімальна значуща одиниця мови. 5.Матеріально виражені і нульові морфеми. 6.Поняття про морфемну будову слова і морфемну структуру слова	6		<i>2 рази на тиждень</i>
Самостійна робота	Тема. Аломорфи і варіанти морфем.	10		
Лекція 3	Тема. Словотворення як основне джерело поповнення лексичного складу української мови та словотвір як учення про творення слів. гніздо як сукупність слів одного кореня.	2		<i>1 раз на два тижня</i>
Практичне заняття 6-8	Тема. Словотвір. Питання: 1.Одиниці словотвору. 2.Словотвірне (дериваційне) значення як вираження мотиваційних відношень та узагальнене, спільне для певного лексико-семантичного розряду слів значення. 3.Словотвірний тип – основна одиниця	6		<i>2 рази на тиждень</i>

	класифікації похідних слів. 4.Продуктивний і непродуктивний, регулярний і нерегулярний словотвірний тип. 5.Словотвірні типи за семантичними особливостями. 6.Словотвірна категорія. 7.Словотвірна пара як основа словотворення, словотвірна парадигма, словотвірний ланцюжок як лінійний ряд спільнокорених слів, словотвірне			
Самостійна робота	Тема. Словотвірна мотивація. Безпосередня та опосередкована мотивація. Бінарна й одинарна мотивація. Пряма, переносна й периферійна мотивація	10		
Лекція 4	Тема. Способи словотворення	2		<i>1 раз на два тижня</i>
Практичне заняття 9-11	Тема. Морфологічний спосіб словотворення, його різновиди. 1.Афіксація (префіксація, суфіксація, нульова суфіксація, суфіксально-префіксальний спосіб, флексивний спосіб, постфіксація, постфіксально-префіксальний спосіб, суфіксально-постфіксальний, осново- і словоскладання, аббревіація). 2. Конверсія. 3.Неморфологічні способи словотворення. Особливості морфолого-синтаксичного способу словотворення, його основні різновиди. 4.Лексико-синтаксичний спосіб словотворення. 5.Лексико-семантичний спосіб словотворення. 6.Морфолого-синтаксичний спосіб словотворення; його основні різновиди: субстантивація, ад'єктивація, прономіналізація, адвербіалізація	6		<i>2 рази на тиждень</i>
Самостійна робота	Причини переходу слів до іншого класу.	10		
Лекція 5	Тема. Предмет морфології.	2		<i>1 раз на два тижня</i>
Практичне заняття 12-15	Тема. Питання: 1.Іменник як частина мови. 2.Загальне значення. 3.Граматичні категорії іменника. 4.Синтаксична роль іменника. 5.Власні та загальні назви. 6.Граматичний рід іменників. 7.Число іменників. 8.Відмінки іменників. 9. Відміни іменників.	8		<i>2 рази на тиждень</i>
Самостійна робота	Тема. Особливості відмінювання.	14		

Лекція 6	Тема. Займенник як частина мови.	2		<i>1 раз на два тижня</i>
Практичне заняття 16-17	Тема. Займенник. Питання: 1.Значення розряди займенників. 2.Співвіднесеність займенників з іншими частинами мови. 3. Синтаксична роль займенника.	4		<i>2 рази на тиждень</i>
Самостійна робота	Тема. Правопис займенників	12		
Лекція 7	Тема. Прикметник як частина мови.	2		<i>1 раз на два тижня</i>
Практичне заняття 18-20	Тема. Прикметник. Питання: 1.Синтаксичні ознаки прикметників. 2.Розряди прикметників за значенням. 3.Повні та короткі прикметники. 4.Тверді та м'які прикметники. 5. Морфологічні ознаки прикметників: рід, число, відмінювання.	6		<i>2 рази на тиждень</i>
Самостійна робота	Тема. Ступені порівняння.	12		
Лекція 8	Тема. Числівник як частина мови.	2		<i>1 раз на два тижня</i>
Практичне заняття 21-22	Тема. Числівник. Питання: 1.Розряди числівників за значенням. 2.Кількісні числівники. 3.Порядкові числівники. Прості, складні та складені числівники. 4.Морфологічні ознаки числівників.	4		<i>2 рази на тиждень</i>
Самостійна робота	Тема. Відмінювання числівників	12		

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Поточний контроль				
Практичне заняття №1-2	Усне опитування. Груповою роботою на практичному	Перевірка теоретичного матеріалу. Виконання завдань	Критерії оцінювання на сторінці CE3H Moodle	5
Практичне заняття №3-5	Усне опитування. Груповою роботою	Перевірка теоретичного матеріалу. Виконання завдань		5

	на практичному			
Практичне заняття № 6-8	Усне опитування. Груповою робота на практичному	Перевірка теоретичного матеріалу. Виконання завдань		5 5
Практичне заняття № 9-11	Усне опитування. Груповою робота на практичному	Перевірка теоретичного матеріалу. Виконання завдань		5 5
Практичне заняття № 12-15	Усне опитування. Груповою робота на практичному	Перевірка теоретичного матеріалу. Виконання завдань		5
Практичне заняття № 16-17	Усне опитування. Груповою робота на практичному	Перевірка теоретичного матеріалу. Виконання завдань		5 5
Практичне заняття № 18-20	Усне опитування. Груповою робота на практичному	Перевірка теоретичного матеріалу. Виконання завдань		5
Практичне заняття № 21-22	Усне опитування. Груповою робота на практичному	Перевірка теоретичного матеріалу. Виконання завдань		5 5
Усього за поточний контроль	4			60
Підсумковий контроль				
Залік /Екзамен	Теоретичне завдання	Питання для підготовки: На сторінці СЕЗН Moodle	Критерії оцінювання на сторінці СЕЗН Moodle	20
	Практичне завдання	Підсумкове завдання Підсумковий тест		10 10
Усього за підсумковий контроль				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

Основна:

1. Алексієнко Л. А., Зубань О. М., Козленко І. В. Сучасна українська мова: морфологія : підручник / за ред. А. К. Мойсієнка. Київ : Знання, 2013. 524 с.
2. Вихованець І. Р., Городенська К. Г., Загнітко А. П., Соколова С. О. Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія / за ред. К. Г. Городенської. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 752 с.
3. Вакарюк Л. О., Панцьо С. Є. Українська мова. Морфеміка і словотвір. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. 183 с.
4. Горпинич В. О. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфонологія : навч. посіб. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл. Київ : Вища школа, 1999. 186 с.
5. Лаврінець О. Я., Симонова К. С., Ярошевич І. А. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфологія. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2019. 524 с.
6. Плющ М. Я. Граматика української мови. Морфеміка. Словотвір. Морфологія : підручник. 2-ге вид., доповн. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2010. 328 с.
7. Словотвір сучасної української літературної мови / відп. ред. М. А. Жовтобрюх. Київ : Наук. думка, 1979. 406 с.
8. Сучасна українська літературна мова : навч. посібник для студентів вищих навч. закладів / С. О. Караман, О. В. Караман, М. Я. Плющ та ін. ; за ред. С. О. Карамана. Київ : Літера ЛТД, 2011. 560 с.

Додаткова:

1. Арполенко Г. П., Городенська К. Г., Щербатюк Г. Х. Числівник української мови. Київ, 1980. 179 с.
2. Безпояско О. К. Іменні граматичні категорії (функціональний аналіз). Київ : Наукова думка, 1991. 172 с.
3. Білоусенко П. І., Німчук В. В. Нариси з історії українського словотворення (суфікс -иця) : монографія. Київ-Запоріжжя : ЗНУ, 2002. 205 с.
4. Білоусенко П. І. Нариси з історії українського словотворення (суфікс -ина) : монографія. Запоріжжя-Ялта-Київ : ТОВ "ЛІПС" ЛТД, 2009. 252 с.
5. Борецький В. В. Транспозиційні відношення у сфері семантико-граматичних категорій іменника : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.02. Київ, 2008. 19 с.
6. Вихованець І. Р. Система відмінків української мови. Київ : Наукова думка, 1987. 231 с.
7. Вихованець І. Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті. Київ : Наукова думка, 1988. 256 с.
8. Глібчук Н. М., Добосевич У. Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Практикум : навч. посібник. Київ : Знання, 2009. 486 с.
9. Грищенко А. П. Прикметник в українській мові. Київ : Наукова думка, 1978. 207 с.
10. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови : морфологія : монографія. Донецьк : ДонДУ, 1996. 437 с. 9.
12. Ільченко І. Шкільний курс української мови. Навчально-методичний посібник. Запоріжжя : ЗНУ, 2023. 110 с.
13. Ільченко І., Баранник Ю. Сучасні тенденції в розвитку морфологічної системи української мови. *Вісник науки та освіти*. (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»). Випуск № 4 (34). Київ: 2025. С. 255-264.
14. Матвіяс І. Г. Іменник в українській мові. Київ : Радянська школа, 1974. 184 с.
15. Цілина М. М. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір.

Морфологія : навч. посіб. для дистанційного навчання. Київ : Університет «Україна», 2009. 195 с.

Інформаційні ресурси:

1. Безпояско О. К., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Граматика української мови. Морфологія : підручник. Київ : Либідь, 1993. 336 с. URL: <http://uareferats.com/index.php/book/details/232>

2. Вихованець І., Городенська К. Теоретична морфологія української мови : академ. граматика укр. мови / за ред. І. Вихованця. Київ : Унів. вид-во „Пulsари”, 2004. 400 с. URL: https://www.pulsary.com.ua/shop/index.php?id_product=88&controller=product&id_lang=3

3. Горпинич В. О. Морфологія української мови : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Академія, 2004. 336 с. URL: http://shron1.chtyvo.org.ua/Horpynych_Volodymyr/Morfolohiia_ukrainskoi_movy.pdf

4. Леонова М. В. Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Київ : Вища школа, 1983. 264 с. URL: http://chtyvo.org.ua/authors/Leonova_Mariia/Suchasna_ukrainska_literaturna_mova_Morfolohii_a/

5. Плющ М. Я. Граматика української мови : підруч. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл. : у двох частинах. Ч. 1 : Морфеміка. Словотвір. Морфологія. Київ : Вища школа, 2005. 286 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000663>

6. Сучасна українська літературна мова : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / С. О. Караман, О. В. Караман, М. Я. Плющ та ін. ; за ред. С. О. Карамана. Київ : Літера ЛТД, 2011. 560 с. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/11333/1/%D0%A1%D0%A3%D0%9B%D0%9C_%D0%9A%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0%D0%BD.pdf

7. Українська мова (морфологія): теоретичний блок : навч. посіб. для студентів 1 курсу, які навчаються за напрямом підготовки 6.020303 Філологія (кредит.-модул. система) / авт.- упоряд. Г. В. Купрікова. Харків : Вид-во НУА, 2015. 104 с. URL: http://www.nua.kharkov.ua/images/stories/Kafedri/Kaf_Ukrainovedenya/metod_obespechenie/kuprikova_konspekt_lektsiy%20um_rp_1.pdf

8. Ющук П. І. Українська мова : підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. Київ : Либідь, 2004. 640 с. URL : <http://194.44.152.155/elib/local/sk661731.pd>

Регуляції і політики курсу

Відвідування лекційних та практичних занять є обов'язковим. Студентам, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, необхідно узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять.

Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття або письмово.

Політика академічної доброчесності Усі письмові роботи (доповіді, повідомлення), що виконуються студентами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; компіляція власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел. Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел.

Рекомендована база даних для пошуку джерел: електронні ресурси Національної бібліотеки

ім. Вернадського: <http://www.nbuiv.gov.ua>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті. Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється винятково з навчальною метою (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо).

Комунікація Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є електронна система Moodle ЗНУ. Важливі повідомлення загального характеру регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle ЗНУ, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle ЗНУ, є актуальною. Якщо за технічних причин доступ до Moodle ЗНУ є неможливим або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу irynailchenko2017@gmail.com

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2025-2026 н. р. доступний за адресою: <https://tinyurl.com/yckze4jd>.

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://cutt.ly/YrAX6zCD>

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються [Положення про порядок прийому, відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти в ЗНУ](https://cutt.ly/qrACe7l0): <https://cutt.ly/qrACe7l0>

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua

Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):
<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:
<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ):
<http://sites.znu.edu.ua/confucius>